

SCENOGRAFI HRVATSKOG NARODNOG KAZALIŠTA U SPLITU

Nevenka Bezić-Božanić

Iako potkraj XIX stoljeća scenografija u kazalištu nije igrala značajniju ulogu i uglavnom se izrađivala po već određenim uzorcima bez posebnih likovnih vrijednosti, u Splitu se nakon otvaranja nove kazališne zgrade 1893. godine pa do prvog svjetskog rata spominju tri scenografa: Ante Roje, Osip Gorki i Pompej Tijardović. Njihova stalna zanimanja nisu poznata, kao ni njihov scenografski rad koji su obavljali dobrovoljno, ali ih tadašnji kazališni kroničari spominju uz pojedine predstave koje je igralo splitsko diletantsko društvo. Oni su u kazalištu sve radili: od ideje do bojadisanja kulisa, opremanja pozornice, kostima i brinuli se za rekvizite, što su glumcima bili potrebni u pojedinoj sceni. Da je scenografija u to vrijeme ipak zapaženi dio predstave, vidi se po tome što su ti isti kroničari hvalili pojedine scenografije i kostime, a s druge strane prigovarali najčešće putujućim družinama na lošoj inscenaciji i otrcanim kostimima.¹

Godine 1921. Split dobiva prvi put stalno kazalište i sljedeće godine prvog stalnog scenografa u ličnosti Ive Tijardovića.² No on je malo zatim u kazalištu preuzeo druge poslove, a 1924. godine je postavljen za scenografa akademski slikar Milan Tolić, no za kratko vri-

jeme, jer je u sezoni 1927/28. godine raspušteno kazalište, pa on odlazi za scenografa u osječko kazalište.³ U Split se ponovno vraća 1940. godine kad je ponovno uspostavljeno stalno kazalište. Tolić će u splitskom glumištu djelovati do početka drugoga svjetskog rata.⁴ Nakon rata postaje profesor na Srednjoj umjetničkoj školi, ali i dalje radi scenografije za mnoge predstave sve do 1974. godine. Milan Tolić je prvi profesionalni scenograf u splitskom kazalištu i dugo razdoblje djelovanja tog kazališta bilo je u znaku njegovih scenografija. Tolićeva scenografija kao i njegovo slikarstvo kretalo se dugi niz godina u splitskim odrednicama postimpresionizma, a osnovna značajka njegova rada bila je živa i vedra paleta, što je došlo do izražaja naročito u scenografiji domaćih pisaca i kompozitora u koje je unosio odlike dalmatinskog kraljika i pučkog ambijenta. To su inscenacije za Hatzeovu operu »Adel i Mara«, Tijardovićeve operete, Marulićevu »Juditu«, Budakovu »Mecavu« i druge.⁴

Tolić je bio na Umjetničkoj akademiji dvadesetih godina, u vrijeme kad Gavella svojim prvim režijama najavljuje nov put u teatarskom stvaralaštvu, a Ljubo Babić udara temelje novom pristupu u scenografiji. To je očito utjecalo na tada mladog Tolića da se opredijeli u jednom dijelu svog stvaralaštva i za scenografiju. Nešto prije Tolićeva dolaska u splitsko kazalište, Tijardovićeva scenografija se kretala između secesijskih odlika još uvijek prisutnih u likovnoj i primijenjenoj umjetnosti prvih godina iza rata i nekih pojedinosti iz splitske pučke sredine, pa iako je Tijardović pohađao Glumačku školu u Zagrebu, kad i Tolić Umjetničku akademiju, nova kazališna strujanja nisu se odrazila u njegovu radu, dok je Tolić prihvatio novi izričaj i odmah ga primijenio u svom radu. Koliko je Tijardovićeva scenografija bila pomalo sladunjava, vidimo najbolje po primjeru nedavno izvedene operete »Mala Floramy« u Splitu postavljene na scenu po inscenaciji i kostimima koje je autor zamislio za prazvedbu 1926. To je upravo primjer koliko su scenografija i redateljstvo napredovali i izmijenili se u odnosu na naš današnji pristup kazališnom činu. Čini se da takve pokušaje ne bi trebalo ponavljati zbog kulturno-povijesnih ili nekih osjećajnih razloga jer je to u svakom slučaju na štetu samog djela.⁵

U kazališnoj sezoni 1940/41. godine u Splitu je radio kao scenograf danas poznati zagrebački slikar Ivica Lovrenčić,⁶ a inscenacije za neke povijesne drame slikar Vjekoslav Parać. U to vrijeme Parać je radio

velike freske u župnoj crkvi na Klisu, s prizorima iz hrvatske srednjovjekovne povijesti, pa mu je ta tematika bila posebno bliska jer je on, na sebi svojstven način, potanko proučio povijesna zbivanja pove-zavši ih vremenski sa scenskim djelom.⁷

Drugi svjetski rat prekinuo je svaku djelatnost splitskog kazališta, a krajem listopada 1944. godine kad se nakon oslobođenja grada u ratom oštećenu kuću uselilo Kazalište narodnog oslobođenja Dalmacije bilo je poteškoća oko uređenja pozornice za pojedine predstave, što se vidi iz pisama Intendanta Ive Tijardovića Oblasnom Narodnooslobodilačkom odboru.⁸ Međutim u prvoj sezoni u miru 1945/46. godine stanje se pomalo sređuje, a Split dobiva scenografa izuzetnog senzibiliteta i — njemačkog slikara Rudolfa Bunka koji će punih dvadeset godina voditi taj posao u splitskom kazalištu. Taj je slikar došao u Split prije drugog svjetskog rata bježeći pred nacizmom iz Njemačke, zatim se povezao uz narodnooslobodilački pokret, da bi kasnije u zbjegu u El Shattu počeo raditi kao scenograf.⁹ Bunk je čovjek široke kulture i odlični poznavalac umjetničko-povijesnih slogova, pa je ostvario izuzetna scenska rješenja, tako da se i danas desetak godina nakon njegove smrti još uvijek izvode predstave kao što je Verdijeva opera »Aida« i antička drama »Antigona« na Peristilu po njegovoj zamisli.¹⁰ S druge strane, bio je odličan suradnik redateljima pri izvođenju suvremenih dramskih djela, posebno Miroslava Krleže, Tennesyja Williamsa, Bertolda Brechta, Bernarda Shawa i drugih, pa je uspio pojednostavnivši scenu čistim i stupovima postigao poseban ugođaj. Slikar iz generacije njemačkih ekodređenim linijama, bojom i svjetlom postići unutarnju ravnotežu i sklad između prostora, glumca i teksta. Oslobodivši scenu suvišnog dekora, on je istim tim elementima postizao čistoću njezinu nadopunivši je finim stilskim pojedinostima kod brojnih opera talijanskog »belcanta«, koje su se tih godina mnogo izvodile na daskama splitskog kazališta. Uz već spomenutu inscenaciju na Peristilu posebno je otkrio prostor za izvođenje Puccinijeve opere *Turandot* na vanjskim stepenicama Meštrovićeve kuće u Mejama, gdje je samo s nekoliko zavjesa i svjetlom, koristeći se arhitektonskim elementima na pročelju kuće s trijemom i spresionista primjenjivao je taj stil i u scenografiji, pa su mu više ležala klasična scenska djela, psihološke drame i velike opere. Kao čovjek široke kulture i dugogodišnji scenograf nekoliko je puta radio i kao redatelj, osobito kad se radilo o nekim suvremenim evropskim piscima, posebno o Bertoldu Brechtu.¹¹

Uz Bunka djeluje od 1947. godine u splitskom kazalištu scenograf Herbert Hofmann koji se više opredjeljuje za operete i lakše dramske tekstove, pa će desetak i više godina poslije raditi i veća operna djela, a uspješno će prirediti i neke predstave na ljetnim pozornicama. Hofmannov likovni izričaj umnogome se oslanja na Bunka i gotovo se može reći da je bio njegov učenik. Hofmann je osobito prihvaćao njegov način upotrebe boja, pa se i njegova scenografija razvijala u gotovo istom slogu kao i Bunkova.¹²

Godine 1946. Vjekoslav Jelaska izrađuje inscenaciju za dramu »Čuvaj se senjske ruke« koju je, prema pripovijetki Augusta Šenoa, za scenu priredio Tito Strozzi: iste godine Valdemar Januševski radi za Molièreovu komediju »Škrtač«. On je radio te i sljedeće 1947. godine s Bunkom dvije predstave i otad se više ne spominje u Splitu. Godine 1950. gostuje iz Zagreba scenograf Vladimir Žedrinski scenografijom za operu »La Bohème« G. Puccinija, a iste godine Dubrovčanin Miše Račić radi scenografiju za »Komediju od Raskota« Marina Benetovića. Račić će od te godine pa sve dosad biti stalni suradnik splitskog kazališta.¹³

Godine 1953. radi scenografiju za operu »Faust« Charlesa Gounoda zagrebački scenograf Aleksandar Augustinčić, a dvije godine poslije on će tu operu prilagoditi za prikazivanje na Peristilu. Nakon toga 1954. godine postavlja Verdijevu »Aidu« prvi put na Peristilu, a scenu rješava samo pomoću svjetla i zavjesa.¹⁴ Godine 1955. dolazi u Split kao kostimograf Jagoda Buić da bi već iduće godine izradila i svoju prvu scenografiju za balet »Romeo i Julija« Sergeja Prokofjeva. Iako će većim dijelom raditi kostimografiju, ipak će se svake godine pojavljivati i s više scenografija, posebno za balette gdje će osobito doći do izražaja njena scenografija na otvorenom prostoru.¹⁵

Od 1956. godine u splitskom kazalištu radi scenograf Ante Puhalić i njegove scenografije pojavljivat će se na splitskoj sceni sve do 1967. godine.¹⁶ U međuvremenu u kazalištu gostuje više splitskih likovnih stvaralaca, među kojima se ističe Petar Zrinski čiju djelatnost možemo pratiti od 1957. do 1972. godine. On podjednako radi suvremenike i starije pisce, te scenska muzička djela. Njegova scenografija kreće se u okvirima sloga — mislim da možemo primijeniti naziv »zagrebačke scenografske škole« između dva rata i prvih godina nakon drugoga

svjetskog rata, i on je od splitskih slikara tog razdoblja jedini scenograf s pravim odnosom prema scenskom djelu.¹⁷

Između 1958. i 1962. godine radi nekoliko scenografija kipar Željko Radmilović,¹⁸ između 1959. i 1963. slikar Milovan Stanić, a 1958. godine Ivica Tolić izrađuje scenografiju za »Dnevnik Ane Frank«, 1959. godine za dramu »Osvrni se gnjevno« J. Osbornea, 1962. godine za Nušićeva »Pokojnika« i 1965. godine za muzičku komediju Miljenka Smoje i Đekija Sribljenovića »Ča je pusta Londra...«. Ivica Tolić danas je poznati lutkar i scenograf Kazališta lutaka u Splitu, ali nakon 1965. godine više nije radio za splitsku veliku scenu. Godine 1960. i 1961. splitski slikar Maksim Krstulović radi scenografiju za predstave »Konte Fifi Diogen« Braslava Borozana, »Ljubav u koroti« Drage Ivaniševića i »Pozdrav šerifu« Arsena Diklića. Krstulović je prvi slikar koji je na splitsku scenu donio dah novog trenda u hrvatskoj scenografiji sezdesetih godina ali, na žalost, za vrlo kratko vrijeme.

Godine 1965. i 1966. radi nekoliko scenografija Andro Kukoč,²⁰ 1966. godine Ante Kaštelančić scenografiju za »Iskupljenu dramu« Tomislava Slavice, a 1968. godine Vinko Bavčević za »Trojanke« Euripida i Sartrea. Godine 1964. dolazi u Split za stalnog scenografa Miodrag Adžić, čiji će scenografski rad doći do izražaja od 1970. godine kad je izgorjela stara kazališna zgrada. Nakon toga punih devet godina kazališne su se predstave izvodile na maloj i nepodesnoj pozornici s praktički nikakvim tehničkim pomagalima. Iako je scena bila gotovo neprimjenljiva za veće predstave, kazalište nastoji održati vrijednost izvedbi i programa, a Adžić se s inscenacijom snalazi tako da je rješava krajnje jednostavno, s najmanje mogućim zahvatima u prostoru, postižući tako vizualno veći prostor i omogućujući lakše kretanje glumcima i pjevačima, pa je to upravo i glavna odlika njegova scenografskog izričaja. To će se odraziti i na predstavama Splitskog ljeta za koje je Adžić radio scenografiju (adaptacija prostora u Meštrovićevu kašteletu i podrumima Diodokljanove palače).²¹

Unatoč tome što je Split u tom razdoblju imao dobre scenografe i mogućnosti da surađuje sa splitskim slikarima, splitsko kazalište je nastojalo da gledaoci upoznaju ne samo poznate glumce nego i scenografe većih kazališnih središta. Tako je 1956. godine za Gluckovu operu »Orfej« izradio scenografiju Boško Rašica, 1958. godine Minja Dedić za »Doživljaje Nikolettine Bursaća« Branka Čopića, a 1959. i 1969. godine sce-

nograf Miomir Denić za Nušićev »Put oko sveta« i Držićevu »Novelu od Stanca« i »Tirenu«. Između 1961. i 1965. godine radi više scenografija Andrea Ekl²² i Milenko Šerban,²³ a 1963. i ponovno 1973. godine Helena Uhlik-Horvat samo sa scenografijama za balete »Licitarsko srce« Krešimira Baranovića, »Šeherezadu« Rimski-Korsakova, »Bach '72« i »Chopin naše mladosti«. Godine 1964. radi scenografiju za dva baleta Branka Sakača i Miljenka Prohaske »Tri ratne priče« i »Međuigra« Diana Kosec, sljedeće godine Martin Bahmec za dramu »Budilnik« V. Bulatovića-Viba, te Ingrid Begović za balet »Labuđe jezero« P. I. Čajkovskog, a 1966. godine Rikard Tanta za balet »Kantata o kavi« J. S. Bacha i za operu »Služavka-Gospodarica« G. B. Pergolesija.

Između 1963. i 1969. godine stvara na splitskoj sceni više scenografa Berislav Deželić,²⁴ 1967. godine radi dvije predstave scenograf Petar Pašić (»Na rubu pameti« Miroslava Krleže i »Otela« Williama Shakespearea), poznati karikaturista Oto Reisinger zajedno sa splitskim scenografom Antom Puhalovićem (»Put oko svijeta za osamdeset dana« P. Kohouta), gostuju iz Krakova scenografi Lidija Minticz i Jerzy Skarzynsky sa scenografijom za »Tango« S. Mrożeka, a 1969. godine Zvonko Šuler sa scenografijama za opere »Povratak« Josipa Hatzea, »Pagliacci« R. Leoncavalla i »La Bohème« G. Puccinija. Godine 1972. Mirjana Mladinov radi scenografiju za operu »Ljubavni napitak« G. Donizettija, 1973. godine Ljubica Wagner za operu »Šentflorijanski ljubavnici« Dragutina Savina, te 1975. godine Zvonimir Lončarić za »Prizore o smrti i novcu« E. Bonda.

U nekoliko navrata za splitsku scenu radili su scenografiju i sami redatelji ili pisci. Tako je 1959. godine Vjekoslav Afrić opremio scenu za predstavu »Sjećanje za partizansku pozornicu«, 1961. godine Brislav Borozan za »Ožalošćenu porodicu« Branislava Nušića, sljedeće godine Tomislav Kuljiš za »More naše slobodno« Silvija Bombardellija i 1963. godine adaptirao scenu za operu »Don Carlos« G. Verdija, 1965. godine Feđa Šehović oprema pozornicu za dramu »Tko se boji Virginije Woolf« E. Albea, 1966. godine Bojan Stupica radi scenografiju za dramu »Proganjanje i ubojstvo Jean-Paula Marata« P. Weisa, a Frano Baras režira i oprema na eksperimentalnoj sceni »Ljudski glas« Jeana Cocteaua, dok Vladimir Ružđak režira i radi scenografiju za operu »Seviljski brijač« G. Rossinija u Meštrovićevu kašteletu.

Godine 1972. splitski slikar Mile Skračić radi projekcije za operu »Trubadur« Giuseppea Verdija a Ante Jelaska režira i adaptira prostor

za »Mali libar Marka Uvodića Splićanina«; Pio i Pina Mlakar opremaju pozornicu za balet »Đavo u selu« Frana Lhotke, a 1973. godine Arsen Beg adaptira scenski prostor za »Predstavu Hamleta u selu Mrduša donja općina Blatuša« Ivana Brešana.

Osim kazališne zgrade, najveći su izazovi kako za scenografa tako i za redatelja otvoreni prostori u Splitu, što se koriste od 1953. godine. Čini se da je u tim prostorima mnogo potrebnija snažnija veza između redatelja i scenografa, i samo ako se ona potpuno ostvari, uspjeh biva potpun. Peristil, vestibul i Carrarina poljana unutar Dioklecijanove palače, ambijenti Velog varoša, splitska Pjaca, krajolici na Marjanu, muzeji, Meštrovićeva galerija i Kaštelet pružili su jedinstvena i izvanredna događanja na splitskoj sceni.

BILJEŠKE

¹ N. Bezić-Božanić, Novinske vijesti o scenskim priredbama u Splitu (1884—1918). U knjizi: »Dani Hvarskog kazališta« VII, Split 1980, str. 397—416.

² I. Batistić, Splitsko kazalište između dva rata. U brošuri: Narodno kazalište Split 1893—1953, str. 21—33.

³ Spomenica prigodom svečanog otvorenja Hrvatskog narodnog kazališta u Splitu. Split MCMXL.

⁴ Poslije drugoga svjetskog rata Milan Tolić izradio je scenografiju za: 1947. J. HATZE, Adel i Mara, F. SCHILLER, Spletka i ljubav, 1953. P. BUDAK, Mečava, 1954. C. GOLDONI, Ribarske svade, 1955. Nepoznati komediograf XVII st., Ljubovnici, 1957. J. BRKANović, Ekvinocij, F. JURić — I. MARJANOVIĆ, Missis Mandina, P. MASCAGNI — R. LEONCAVALLO, Cavalleria rusticana i Pagliacci. — 1964. I. TIJARDOVIĆ, Mala Floramye.

⁵ Godine 1952. postavljena je »Mala Floramye« po skicama Ive Tijardovića, a za scenu je prilagodio Herbert Hofmann, dok je 1961. godine ponovno postavljena po Tijardovićevim skicama. Zadnja izvedba bila je također po njegovim skicama 19 ? . godine.

⁶ N. Bezić-Božanić, Splitski likovni umjetnici u narodnooslobodilačkoj borbi. U zborniku »Split u narodnooslobodilačkoj borbi i socijalističkoj revoluciji 1941—1945«, Split 1981, str. 1137.

⁷ Vidi bilj. 3. Tabla.

⁸ N. Bezić-Božanić, Kazalište NOB-a na području Splita i srednjodalmatinskih otoka. U knjizi: »Dani Hvarskog kazališta« X, Split 1983, str. 233, 234.

⁹ N. Bezić-Božanić, Likovno-pedagoški rad. U knjizi: »Prosvjetno-kulturna djelatnost u Jugoslavenskom zbjegu u El Šatu 1944—1945«, Zagreb 1980, str. 100.

¹⁰ Rudolf Bunk je umro 1974. godine u Hamburgu.

¹¹ U splitskom kazalištu izradio je scenografije: 1946. S. BOMBARDELLI, Grob u žitu, J. CANKAR, Kralj Betajnovce, B. ČOPIĆ, Družine junaka, M. DRŽIĆ, Dundo Maroje, N. V. GOGOLJ, Revizor, S. KULENOVIĆ, A šta sad, P. KOČIĆ, Jazavac pred sudom, R. Leoncavallo, Pagliacci, Nepoznati komediograf XVII st., Ljubovnici, B. NUŠIĆ, Ožalošćena porodica, K. SIMONOV, Ruski ljudi, F. SMETANA, Prodana nevjesta. — 1947. Asafjev B., Bahčisarajska fontana, H. de BALZAC, Mercadet, G. BIZET, Carmen, V. KATAJEV, Dan odmora, M. KRLEŽA, U agoniji, Gospoda Glembajevi, R. Marinković, Albatros, B. NUŠIĆ, Protekcija, A. N. OSTROVSKI, Bez krivnje krivi, J. S. POPOVIĆ, Tvrđica ili Kir Janja, G. PUCCINI, Tosca, G. VERDI, Traviata (obnovljena 1964). — 1948. A. ČEHOV, Tri sestre, C. GOLDONI, Mirandolina, M. GORKI, Vasa Željeznova, H. IBSEN, Stupovi društva, K. SIMONOV, Rusko pitanje, M. TRIGER, Sretna žena, G. VERDI, Rigoletto. — 1949. M. BOŽIĆ, Povlačenje, J. GOW — A. D'USSEAU, Duboko korijenje, A. MOZART, San balet, P. MASCAGNI, Cavalleria rusticana, B. NUŠIĆ, Sumnjivo lice, E. PETROV, Otok mira, W. SHAKESPEARE, Ukročena goropadnica. — 1950. BEAUMARCHAIS, Seviljski brijač, M. PUČOVA, Oganj i pepeo, W. SHAKESPEARE, Na tri kralja ili kako hoćete, B. SHAW, Zanat gospode Warren, G. VERDI, Krabuljni ples — 1951. J. Galsworthy, Loyalnost, C. GOLDONI, Lažac, R. LEONCAVALLO, Pagliacci, M. MATIĆ-HALLE, Teške sjene, MOLIÈRE, Učene žene, A. STRINDBERG, Karlo XII — 1952. B. JONSON, Volpone, N. KRASNA, Draga Ruth, N. MANZARI, Mrtvi ne plaćaju porez, J. B. PRIESTLEY, Inspektor se vraća, G. VERDI, Otello, T. WILLIAMS, Staklena menažerija — 1953. M. Begović, Bez trećega, CH. FRY, Udovice iz Efeza, J. GOTOVAC, Dubravka, V. HUGO, Lucrezia Borgia, D. MLADINOV, Morski psi, L. PIRANDELLO, Tako je (ako vam se čini), J. B. PRIESTLEY, Otkako postoji raj. 1954. U. BETTI, Zločin na Kozjem otoku, J. HATZE, Povratak, H. HERBERT, Jednom u sto godina, M. KRLEŽA, Leda, SOFOKLO, Antigona (u kazalištu), M. G. SAUVAJON, Eduardova djeca — 1955. S. BOMBARDELLI, Stranac, B. BRECHT, Dobar čovjek iz Seučana (1960. adaptirano za Meštrovićev kaštel), G. PUCCINI, Turandot, W. SHAKESPEARE, Mjera za mjeru, G. VERDI, Otello, Sofoklo, Kralj Edip (Peristil) — 1956. S. BOMBARDELLI, Stranac, M. DRŽIĆ, Tripče de Utočce, R. MARINKOVIĆ, Glorija, M. MATKOVIĆ, Na kraju puta, A. PONCHIELLI, La Gioconda, Tri francuske komedije (Molière, Kačiperke, J. Girandoux, Apolon iz Bellaca, J. Anouilh, Cécile ili škola za očeve), T. WILLIAMS, Tetovirana ruža. — 1957. A. P. BORODIN, Knez Igor, B. BRECHT, Prosjakačka opera (režija, scenografija, kostimi), P. BUDAK, Klupko, E. CALDWELL — J. KIRKLAND, Duhanska cesta, F. M. DOSTOJEVSKI, Braća Karamazovi, J. HAŠEK, Dobri vojak Švejk, J. P. SARTRE, Iza zatvorenih vrata (Mise en scène, dekor i ko-

stimi) W. SHAKESPEARE, Mletački trgovac, I. TORKAR, Šarena lopta, R. WAGNER, Ukleti Holandez — 1958. A. BELLINI, Norma (1972. Peristil), B. BROZAN, Prekinuto putovanje ili po našem vremenu dvanaest, A. CASONA, Drveće umire uspravno, N. GIORDANO, André Chénier, W. SHAKESPEARE, Hamlet — 1960. Đ. LEBOVIĆ — A. OBRENOVIĆ, Nebeski odred — 1963. G. VERDI, Aida (Peristil, obnovljeno 1978) — 1964. J. P. ČAJKOVSKI, Pikova dama, J. GOTOVAC, Ero s onoga svijeta — 1965. G. VERDI, Trubadur — 1972. S. BOMBARDELLI, Adam i Eva (Peristil).

Godine 1946. radio je scenografiju za »Malu Floramye« i 1947. za »Eru s onoga svijeta« zajedno s Valdemarom Janševskim.

¹² Hofmann je postavio na scenu: 1947. MOLIERE, Tartuffe — 1948. G. PUCCINI, Madame Butterfly — 1949. J. GOTOVAC, Morana (idejni nacrt scenskih slika Marjana Trepše primljeno na splitskoj pozornici) — 1950. A. DOBRONIĆ, Goran, R. FILIPOVIĆ, Zaszede. I. LOTHKA-KALINSKI, Matija Gubec, B. NUŠIĆ, Dr., A. N. OSTROVSKI, Šuma. — 1951. M. GORKI, Malograđani, P. MASCAGNI, Cavalleria rusticana, I. MASSENET, Manon, B. NUŠIĆ, Gospođa ministarka, G. PUCCINI, Tosca, H. SMODLAKA, Dvije domovine, G. VERDI, Trubadur. — 1952. A. de BENEDETTI, Trideset sekundi ljubavi, G. DONIZETTI, Ljubavni napitak, A. JELASKA, Daje na kišu, M. KOLUDROVIĆ, Miljenko i Dobrila, M. RAVEL, Bolero — J. BAYER, Trgovina lutaka, A. ŠENOVA, Zlatarovo zlato, E. Šinko, Osuđeni, J. STRAUSS, Šišmiš — 1954. F. CHOPIN, Chopiniana — MUSORGSKIJ, Slike s izložbe — J. GOTOVAC, Orači, P. I. ČAJKOVSKI, Labuđe jezero, A. P. ČEHOV, Ujak Vanja, A. JELASKA, Konkurencija, F. G. LORCA, Dom Bernarde Albe, F. LHOTKA, Đavo u selu, M. OGRIZOVIĆ, Hasanaginica, I. PARAC, Adelova pjesma, T. RATTIGAN, Duboko plavo more, G. ROSSINI, Seviljski brijač, B. SHAW, Pygmalion — 1953. B. NUŠIĆ, Narodni poslanik, I. TIJARDOVIĆ, Splitski akvarel (1947. na Carrarinoj poljani), I. ZAJC, Nikola Šubić Zrinjski. 1955. B. ASAFJEV, Bahčisarajska fontana, G. AXELORD, Sedam godina vjernosti, M. Begović, Američka jahta u splitskoj luci, D. DOBRIČANIN, Zajednički stan, E. FÖLDES, Viktorija i njen husar, J. i M. FRANIČEVIĆ, Na otoku, H. MEILHAC i A. MILLAND, Mam'zelle Nitouche. G. PUCCINI, Madame Butterfly, G. ROLAND, Obradujmo u miru svoje bašte — 1956. P. ABRAHAM, Havajski cvijet, S. CAMMARONE, Lucia di Lammermoor, F. HURST — M. DULUT, Sporedna ulica, V. KATAJEV, Put kroz cvijeće — 1972. G. VERDI, Rigoletto, Traviata — 1973. P. MASCAGNI, Cavalleria rusticana.

¹³ Račić je u Splitu do 1975. godine radio: 1961. P. BUDAK, Na trnu i kamenu, — 1962. A. CHRISTIE, Mišolovka, N. V. GOGOLJ, Ženidba, E. ROBLES, Monserrat, Đ. SRBLJENIĆ — B. KOVAČIĆ, Svemirski skitnica — 1963. M. KRLEŽA, Leda, B. NUŠIĆ, Dr — 1966. J. GOTOVAC, Stanac — 1969. R. STRAUSS, Saloma.

¹⁴ Augustinčić je postavio 1961. BIZET, Carmen — 1962. I. TIJARDOVIĆ, Marko Polo — 1964. G. PUCCINI, Manon Lescaut, L. SORKOČEVIĆ, Simfonia in Re, D. SAVIN, Mlle Lily — 1964. G. PUCCINI, Madame Butterfly — 1969. L. MINKUS, Don Quijote — 1972. A. ŠENOVA — A. ŠTIMAC, Zlatarovo zlato — 1973. G. ROSSINI, Seviljski brijač, J. S. KUSSER, Erindo.

¹⁵ Jagoda Buić radila je 1956. F. LEHAR, Zemlja smiješka, S. PROKOFJEV, Romeo i Julija — 1957. A. Ch. ADAM, Giselle, P. I. ČAJKOVSKI, V simfonija — 1958. H. BERLIOZ, Fantastična simfonija, M. DRŽIĆ, Skup, D. ROKSANDIĆ, Kula Babilonska, G. ROSSINI, Seviljski brijač — 1959. S. BOMBARDELLI, Grob u zitu, M. DRŽIĆ, Dundo Maroje, G. FIGUEIREDO, Lisica i grožđe, G. GERSHWIN, Rapsodija u plavom, Amerikanac u Parizu, KALMANN, Sylva, G. PUCCINI, Madame Butterfly, J. SHAW — J. P. AU-MONT, Lucy Crown, R. SCHUMANN, Karneval, P. KONJOVIĆ, Simfonijski triptihon i M. RAVEL, Bolero, I. TIJARDOVIĆ, Mala Floramy, Splitski akvarel. — (FOTÉZ M.), Starac Klimoje, R. ROSE — H. BUDJUHIN, Dvanaest gnjevnih ljudi — 1962. G. VERDI, Nabucco — 1963, M. DRŽIĆ, Skup, I. TIJARDOVIĆ, MIN (Avantura u Šangaju) — 1965. N. de FALLA, Trorogi šešir, G. PUCCINI, Plašt i Gianni Schicchi — 1967. M. DRŽIĆ, Dundo Maroje, G. VERDI, Moć sudbine, 1963. Prikazanje života sv. Lovrinca mučenika — 1969. W. SHAKESPEARE, Kako vam drago (Sustipan) — 1972. G. VERDI, Nabucco (Peristil).

¹⁶ Ante Puhalović radio je 1956. J. OFFENBACH, Lijepa Jelena, A. ROSSINI, Kad naidu djeca — 1958. B. NUŠIĆ, Gospoda ministarka — 1962. P. SLOVINIĆ, Da nije ljubavi..., R. THOMAS, Klopka za usamljenog čovjeka, — 1963. S. ALBINI, Barun Trenk, M. BOŽIĆ, Pravедnik, N. DOSTAL, Clivia, H. GESSIEKER, Henrik VIII i njegovih šest žena, J. KILLY, Moj dragi lažljivče, P. KOZAK, Afera (Podrumi Dioklecijanove palače), SOFOKLO, Kralj Edip — 1964. O. NEDBAL, Poljačka krv, B. NUŠIĆ, Autobiografija i Sumnjivo lice, H. SMODLAKA, Antiperta ili krivi spoj, A. STRINDBERG, Otac — 1965. J. HATZE, Povratak, C. GOLDONI, Lažac, L. HANSBERRY, Grožđe na suncu, G. MOROTTA — B. BANDONE, Tješimo udovice, G. C. Menotti, Konzul, PUCCINI, Tosca, R. STRAUSS, Šišmiš, F. ŠEHOVIĆ, Anemi, R. WAGNER, Ukleti Holandez, G. Verdi, Rigoletto — 1966. G. FEYDEAU, Idem u lov! — 1967. S. FAIN, Calamity Jane, F. D. GILROY, Tko će spasiti orača? G. ROSSINI, Seviljski brijač, SOFOKLO, Antigona, V. Stulli, Kate Kapuralica.

¹⁷ Petar Zrinski je radio: 1957. F. DOUGLAS Nikada nije prekasno, S. MATAVULJ, Bakonja fra Brne, B. NUŠIĆ, Mister Dolar, 1953. J. GOTOVAC, Đerdan — 1959. B. KREFT, Celjski grofovi, T. WILLIAMS, Silazak Orfeja. — 1960. M. OGRIZOVIĆ, Hasanaginica — 1961. W. SOMMERSET MAUGHAM, Sveti plamen — 1962. A. MARODIĆ, Razarač Zagreb — 1963. C. MAGNIER, Oskar, L. PIRANDELLO, Henrik IV, G. VERDI, Don Carlos — 1967, C. GOLDONI, Mirandolina — 1968. Libar Marka Uvodića Splitsanina (Carrarina poljana), M. SCHISGAL, Ljubaf — 1972. P. SCHAFFER, Crna komedija.

¹⁸ 1958. I. VOJNOVIĆ, Ekvinocijo — 1959, M. MATKOVIĆ, Heraklo, S. BOMBARDELLI, Krvo-proljeće, R. WAGNER, Lohengrin — 1961. W. GLUCK, Orfej — 1962. S. BOMBARDELLI, Poklade, H. PURCELL, Didona i Enej.

¹⁹ 1959. B. SAKAČ, Simfonija o mrtvom vojniku, O. DAVIČO, Pesma — 1960. J. GOTOVAC, Mila Gojsalića, J. HATZE, Adel i Mara, B. KREFT, Balada o poručniku i Marjutki, M. KRLEŽA, U agoniji, Vučjak, N. MANZARI,

Naša draga djeca, R. MARINKOVIĆ, Glorija, I. ZAJC, Nikola Šubić Zrinjski — 1961. M. GORKI na dnu, M. KRLEŽA, Gospoda Glembajevi, A. PONC-HIELLI, La Gioconda, G. PUCCINI, La Bohème, C. SAINT-SAENS, Samson i Dalila, I. TIJARDOVIĆ, Akvarel — 1963. Adel i Mara.

²⁰ 1965. J. KESSELRING, Arsen i stare čipke, E. KIŠON, Vjenčanica — 1966. V. PERKOVIĆ, Zatvoreno poslijepodne, D. SUŠIĆ, Ja Danilo.

²¹ 1964. J. P. SARTRE, Zatočenici Altone — 1967. J. GOTOVAC, Ero s onoga svijeta — 1968. D. RADOVIĆ — M. BELOVIĆ, Kapetan Džon Pipifoks, G. B. SHAW, Sveta Ivana — 1968. P. KANAVELIĆ, Šimun Dundurilo (Cararina poljana). 1973. B. BRECHT, Život Galilejev (Kaštelet), D. MERCER, Flint — 1975. J. FRANIČEVIĆ PLOČAR, Vir.

²² 1961. M. BEGOVIĆ, Pustolov pred vratima — 1962. F. DÜRRENMATT, Posjet stare dame, W. FAULKNER, Requiem za iskušenicu, Ch. GOUNOD, Faust, F. SAGAN, Zamak u Švedskoj — 1965. T. WILDER, Alkestija.

²³ 1961. W. SHAKESPEARE, Kralj Lear, T. ARSOVSKI, Diogenov paradoks — 1963. J. RACIN, Fedra — 1964. B. MIHAJLOVIĆ, Banović Strahinja.

²⁴ 1963. Cavalleria rusticana i Pagliacci, M. MACHIAVELLI, Mandragola, M. KRLEŽA, Povratak Filipa Latinovicza — 1964. T. DREISER, Američka tragedija — 1966. P. USTINOV, Završna trka — 1968. M. P. MUSORGSKIJ, Boris Godunov — 1969. M. I. GLINKA, Ivan Susanjin.

²⁵ P. Selem, Vestibul kao scenski prostor. Mogućnosti br. 1, Split 1981, str. 83—94.